

In deze update

Neem je deel aan de Beschikbare Premiereregeling en/of aan de regeling Individueel Pensioensparen? Dan wordt de premie voor je belegd via de Life Cycle of via Vrij Beleggen. Je belegt – afhankelijk van jouw keuze – in aandelen, obligaties en/of in de geldmarkt. Hoeveel pensioen je hiermee opbouwt hangt af van het rendement dat je op jouw beleggingen hebt behaald en van de inkoopfactoren die het pensioenfonds jaarlijks vaststelt. Het beleggingsrendement en de inkoopfactoren hangen samen met de economische ontwikkelingen in de wereld.

In dit overzicht lees je welke economische ontwikkelingen er in het afgelopen kwartaal geweest zijn en wat de rendementen waren. Zo krijg je inzicht in hoe jouw beleggingen het hebben gedaan.

Economie

In het tweede kwartaal van 2024 presteerden financiële markten sterk waardoor een aantal aandelenindices nieuwe hoogtepunten bereikte. Optimisme over AI en de verwachting dat de economie niet in recessie raakt na de vele renteverhogingen in 2023 lijken de belangrijkste drijfveren achter de positieve stemming.

Aandelenmarkten behaalden een positief rendement. Opkomende markten deden het dit kwartaal beter dan ontwikkelde markten.

Staatsobligaties presteerden minder goed vanwege aanhoudende inflatie. De break-even inflatie, afgelezen uit Duitse inflatie gerelateerde obligaties, geeft aan dat marktpartijen voor de komende 10 jaar een inflatie verwachten van gemiddeld 2%. Dit is precies het streefniveau van de ECB. Door de onzekerheid over de Franse verkiezingen liep het renteverval tussen Duitsland en Frankrijk op. Dit had ook een negatieve impact op Europese aandelenmarkten met name op die van Frankrijk.

Obligaties met een hoger risicoprofiel presteerden in lijn met staatsobligaties. Staatsobligaties in opkomende markten bleven wel wat achter bij Amerikaanse

staatsobligaties. Investment grade bedrijfsobligaties kenden een rendement dat 0,1% beter was dan dat van onderliggende staatsobligaties terwijl de categorie global high yield 0,7% beter presteerde. Het rendement van Nederlandse hypotheeklen was wel duidelijk hoger dan dat van staatsobligaties.

De Duitse 10-jaars rente steeg dit kwartaal met 0,2% naar 2,5%. Ook de Amerikaanse 10-jaars rente steeg en sloot het kwartaal af op 4,4%, 0,2%-punt hoger dan het slot per eind maart.

De Amerikaanse dollar steeg in waarde tegenover de euro. Per eind juni was de euro 1,071 dollar waard (eind maart: 1,079). De goudprijs steeg sterk naar USD 2.327 (eind maart: USD 2.230). De olieprijs (Amerikaanse WTI) daalde licht naar USD 81,5.

Aandelen

Aandelenmarkten waren opnieuw positief. De wereldwijde index van ontwikkelde markten steeg met 3,4% in euro's. In de Verenigde Staten (VS) steeg de aandelenmarkt met 4,5%, terwijl de Europese aandelenmarkt met 1,3% steeg. Binnen Europa waren Portugal, Denemarken en Oostenrijk positieve uitschieters. De aandelenmarkt in het Verenigd Koninkrijk steeg in het kwartaal met 4,5%. De Japanse aandelenmarkt daalde daarentegen (-3,5%), terwijl de overige markten in de Azië-Pacific regio positief rendeerden met 3,3%.

Groei aandelen presteerden beter dan waarde-aandelen, terwijl large cap aandelen circa 1,5% hoger rendement behaalden dan small caps. De best presterende sectoren waren IT (12,3%) en communicatiediensten (8,9%). Het rendement van de materialen sector was negatief (-2,7%).

Het rendement van de index voor opkomende markten was dit kwartaal 5,8% en presteerde daarmee 2,4%-punt beter dan de index van de ontwikkelde markten. De opkomende markten in Azië presteerden gemiddeld genomen sterk (8,3%) terwijl de markten in Latijns-Amerika per saldo een negatief rendement hebben

behaald (-11,5%). De opkomende markten in Europa, Afrika en het Midden-Oosten behaalden een rendement van 2,4%. In Azië presteerden de grotere landen als India (11,1%), China (7,9%) en Taiwan (16%) goed. Taiwan profiteerde van het aanhoudende positieve sentiment in de technologiesector terwijl de aandelenmarkt in India positief reageerde op de herverkiezing van premier Modi. In Latijns-Amerika bleven zowel Brazilië als Mexico fors achter bij het indexgemiddelde. Dit werd voor een belangrijk deel verklaard door een negatief valuta-effect. De valuta van beide landen deprecieerden met respectievelijk 9,2% en 8,4% als gevolg van uitspraken van de centrale banken in beide landen over toekomstige renteverlagingen. Daarnaast werd de verkiezing van een nieuwe president in Mexico negatief ontvangen. Turkije was de best presterende markt (22,3%) wat werd gedreven door optimisme over het gevoerde economische beleid.

Op sectorniveau behaalden technologie met 12,1% en communicatiediensten met 9,1% de hoogste rendementen. De gezondheidszorg bleef met -3,6% achter bij de overige sectoren.

Obligaties

Rentes op langlopende Europese staatsobligaties stegen dit kwartaal. De hardnekkige inflatie wordt gezien als verklaring omdat centrale banken hierdoor gedwongen worden om renteverlagingen voor zich uit te schuiven. De door de markt verwachte inflatie over de langere termijn liep iets terug tot een niveau van precies 2%. Opmerkelijk was de rentestijging op Franse obligaties als gevolg van de verkiezingen. Het renteverval met Duitsland liep op naar 80 basispunten (eind maart: 51 basispunten). De rente op 10-jaars staatsobligaties uit Duitsland steeg met 20 basispunten naar 2,5%. Op het 30-jaars punt was de stijging ook 20 basispunten en bedroeg de rente 2,7% per eind juni.

Het renteverval tussen Duitse staatsobligaties en swaps liep licht op als gevolg van de onzekerheid rond de Franse verkiezingen. Op het 10-jaars punt ligt de

Duitse rente nu circa 34 basispunten onder swaps. Op het 30-jaars punt ligt de Duitse rente 0,14%-punt boven de swapcurve. Dit is opmerkelijk omdat de Duitse rente normaal gesproken onder de swapcurve ligt. De 10-jaars rente in de VS liet een vergelijkbare stijging zien en sloot het kwartaal af op een niveau van 4,4%, ca. 20 basispunten hoger per eind maart.

Het rendement op staatsobligaties van opkomende markten was licht positief dit kwartaal en iets hoger (0,4%) dan dat van Amerikaanse staatsobligaties (volgens de standaard index). De rente liep gedurende het kwartaal ongeveer 20 basispunten op en de spread tussen obligaties van opkomende markten en Amerikaanse staatsobligaties bleef vrijwel gelijk op 343 basispunten. Het rendement van de standaard index in dollars was in het kwartaal 0,3%. Het rendement van de, voor uitgesloten landen en bedrijven aangepaste index, was met 0,2% iets lager dan de standaard index.

Het gemiddelde rendement van landen met een high yield rating lag in lijn met het gemiddelde rendement van landen met een investment grade rating. De hoogste rendementen waren voor Zuid-Afrika (5%), Argentinië (5%) en Zambia (4%). Landen die dit kwartaal minder goed presteerden waren Kenia (-4%), Ecuador (-4%) en Oekraïne (-2%).

De global high yield markt had een goed kwartaal. De risicopremie, gemeten aan de hand van de Option Adjusted Spread, daalde met 3 naar 338 basispunten. Mede door de gedaalde spread presteerde de global high yield markt ruim 0,7% beter dan een portefeuille met Amerikaanse en Duitse staatsobligaties met hetzelfde looptijdsprofiel.

Er waren aanzienlijke rendementsverschillen tussen de drie belangrijkste regio's, de VS, opkomende landen en Europa. Het rendement vergeleken met staatsobligaties in de VS bedroeg 0,4%, terwijl Europa en opkomende landen rendementen behaalden van respectievelijk 1,1% en 1,5%.

Op sectorniveau waren de verschillen aanzienlijk. De sector vastgoed behaalde een rendement ten opzichte van staatsobligaties van 1,9% en was daarmee de best presterende sector. De slechtst presterende sector, media, kwam uit op een rendement ten opzichte van staatsobligaties van -1,9% tegen 0,7% voor het indexgemiddelde.

De categorie Euro Investment Grade bedrijfsobligaties behaalde een licht positief rendement en presteerde licht beter (0,12%-punt) dan staatsobligaties. In de VS was het rendement vrijwel nul en presteerden bedrijfsobligaties in lijn met staatsobligaties.

April en mei waren nog goede maanden voor bedrijfsobligaties maar het sentiment in juni was beduidend slechter waardoor de categorie per saldo een vrijwel neutraal resultaat behaalde. De risicopremie, gemeten door de Option-Adjusted-Spread (OAS), steeg voor Euro Credit met 6 basispunten naar 116 basispunten. In de VS was sprake van een stijging van 3 basispunten naar 96 basispunten. Voor een index met gelijke gewichten voor de VS en Europa zonder BBB-obligaties en financiële waarden steeg de OAS met 7 basispunten naar 77 basispunten.

Nederlandse hypotheekprestaties presteerden beter dan staatsobligaties. De hypotheekrente was stabiel tot licht hoger terwijl de rente op vergelijkbare staatsobligaties meer steeg. Als gevolg hiervan daalde het renteverskil met Duitse staatsobligaties. Eind juni 2024 lag de rentemarge (met Duitse staatsobligaties) voor 20-jaars NHG-hypotheek op 1,6% (eind maart 2024: 1,8%).

Betalingsachterstanden zijn nog steeds laag en verliezen op hypotheekrenten zijn vrijwel nihil. Huizenprijzen stijgen weer gestaag en de werkloosheid blijft relatief laag waardoor de vooruitzichten voor een belegging in hypotheekrenten relatief gunstig zijn. De gemiddelde Loan-to-Value (LTV) van de portefeuille is nog steeds laag (rond de 60%) waardoor beleggers een hoge mate van bescherming hebben tegen eventuele moeilijker economische omstandigheden.

Vastgoed

Beursgenoteerd vastgoed behaalde dit kwartaal een negatief rendement van circa -1,5%. Hiermee bleef beursgenoteerd vastgoed ver achter bij de brede aandelenmarkt.

Op sectorniveau presteerden datacenters opnieuw goed met een positief rendement van circa 7%. De best presterende sectoren waren echter gezondheidszorg vastgoed en multi family residentieel vastgoed welke beide een positief rendement behaalde van circa 10%. Industrieel vastgoed bleef dit kwartaal juist sterk achter met een rendement van -9%.

Op landen niveau bleef Australië achter met een negatief rendement van circa 9%, dit was deels een correctie op een sterk voorgaand kwartaal. Hong Kong bleef opnieuw achter met een rendement van -5%. De vastgoedmarkt in Hong Kong blijft al meerdere kwartalen achter. Dit als gevolg van de kwakkelende economie in China en de aanhoudende problemen op de Chinese vastgoedmarkt waar enkele grote vastgoed ontwikkelaars op omvallen staan.

Geldmarkt

Rentes op de geldmarkt daalden gedurende het kwartaal licht maar zijn nog altijd fors hoger dan in de afgelopen jaren. Dit is goed terug te zien in de tarieven voor dagelijks opvraagbare deposito's. Deze lagen medio 2022 nog rond de -0,5%, en per eind van dit kwartaal rond 3,7%. De geldmarktfondsen alloceren nog altijd een relatief groot deel van de portefeuille naar dagelijks opvraagbare deposito's en/of posities met een zeer korte looptijd vanwege de aanhoudende onzekerheid op de financiële markten. Tegelijkertijd wordt de positionering stapsgewijs aangepast om te anticiperen op een verlaging van de rente later in het jaar.

Wil je meer informatie over de Life Cycle en Vrij Beleggen (o.a. de kosten), klik dan op ['Beleggingen'](#) op de website.

Jouw rendementen

Voor jouw beleggingen in de Life Cycles of in Vrij Beleggen, wordt gespreid belegd in verschillende aandelen, vastgoed, obligaties en de geldmarkt. Meer informatie hierover vind je op de website bij ['Beleggingen'](#) binnen de 'Mijn KPN Pensioen' omgeving.

Aandelen

De aandelenbeleggingen worden gespreid via verschillende beleggingsfondsen:

- *Aandelen wereldwijd belegt in bedrijven. Dit vindt plaats via twee fondsen:*
 - Aandelen wereldwijd waarbij de benchmarkwaarde van de beleggingen in de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen dagelijks wordt afgedekt naar de euro. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van 2,6% (2024 t/m het tweede kwartaal 12,8%).
 - Aandelen wereldwijd waarbij het valutarisico niet wordt afgedekt. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van 3,1% (2024 t/m het tweede kwartaal 15,1%).
- *Aandelen opkomende landen*
Dit fonds belegt in bedrijven uit opkomende landen (zoals China en Brazilië). Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van 5,5% (2024 t/m het tweede kwartaal 9,2%).

- *Long term investments*

Dit is een fonds met een lange beleggingshorizon en een focus op kwaliteitsondernemingen. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van 2,1% (2024 t/m het tweede kwartaal 11,9%).

- *Small Caps*

Het fonds is een actief beheerd wereldwijd aandelenfonds dat belegt in ontwikkelde en opkomende small-caps. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -0,4% (2024 t/m het tweede kwartaal 3,9%).

Vastgoed

- *Beursgenoteerd vastgoed. Dit vindt plaats via twee fondsen:*
 - Het fonds belegt wereldwijd in beursgenoteerd vastgoed. De variant waarbij de benchmarkwaarde van de beleggingen in de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen wordt afgedekt behaalde in dit kwartaal een rendement van -0,4% (2024 t/m het tweede kwartaal -1,6%).
 - De variant waarbij het valutarisico niet wordt afgedekt, behaalde in dit kwartaal een rendement van -1,4% (2024 t/m het tweede kwartaal -0,8%).

Obligaties

Afhankelijk van het risicoprofiel van de Life Cycle is de samenstelling van de obligatieportefeuille afwijkend naarmate de datum van pensionering nadert. Meer informatie hierover vind je op de website bij ['Beleggingen'](#).

- *Langlopende Staatsobligaties*

Dit fonds belegt in langlopende staatsobligaties uitgegeven door de meest kredietwaardige landen die meedoen aan de euro, zoals Nederland en Duitsland. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van -2,9% (2024 t/m het tweede kwartaal -4,9%).

- *Bedrijfsobligaties*

Dit fonds belegt voornamelijk in Europese bedrijfsobligaties. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van 0,2% (2024 t/m het tweede kwartaal 0,8%).

- *High Yield obligaties*

Dit fonds belegt in bedrijfsobligaties met een lagere kredietwaardigheid. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van 0,7% (2024 t/m het tweede kwartaal 1,9%).

- *Obligaties opkomende markten*

Dit fonds belegt in obligaties van opkomende markten. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -0,3% (2024 t/m het tweede kwartaal 2,8%).

- *Nederlandse hypotheek*

Dit fonds belegt in nieuw uit te geven Nederlandse hypotheek. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van 0,7% (2024 t/m het tweede kwartaal 3,0%).

Geldmarkt

Binnen de geldmarkt beleggingen wordt belegd in money market fondsen. Het rendement in dit kwartaal was 0,9% (2024 t/m het tweede kwartaal 1,8%).

Life Cycle opbouwfase gericht op stabiele uitkering						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Life Cycle	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2024	In 2024
1	81,0	9,0	10,0	0,0	1,7	9,2
2	72,0	8,0	20,0	0,0	1,6	8,5
3	63,0	7,0	30,0	0,0	1,4	7,7
4	54,0	6,0	40,0	0,0	1,3	6,8
5	45,0	5,0	50,0	0,0	0,9	5,7
6	36,0	4,0	60,0	0,0	0,5	4,4
7	27,0	3,0	70,0	0,0	0,0	2,7
8	18,0	2,0	80,0	0,0	-0,9	0,3
9	9,0	1,0	90,0	0,0	-1,8	-2,1
10	4,5	0,5	95,0	0,0	-2,0	-2,8

Life Cycle opbouwfase gericht op variabele uitkering						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Life Cycle	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2024	In 2024
6	42,3	4,7	53,0	0,0	0,9	5,5
7	38,7	4,3	57,0	0,0	0,6	4,5
8	34,2	3,8	62,0	0,0	0,2	3,5
9	30,6	3,4	66,0	0,0	-0,1	2,6
10	27,0	3,0	70,0	0,0	-0,4	1,7

Life Cycle uitkeringsfase gericht op variabele uitkering						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Life Cycle	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2024	In 2024
N1	22,5	2,5	75,0	0,0	-0,7	0,8

Beleggingsdepots						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Depot	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2024	In 2024
A	90,0	10,0	0,0	0,0	1,9	10,0
B	67,5	7,5	25,0	0,0	1,5	8,0
C	45,0	5,0	50,0	0,0	0,9	5,7
D	22,5	2,5	75,0	0,0	-0,5	1,4
E	0,0	0,0	100,0	0,0	-2,1	-3,2
G	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	1,8